

Totalt 27 megastore geléballer observert i sjøen mellom 2001-2017

Havforskere trenger ennå din hjelp til å samle inn en vevsprøve!

Husker du innslaget om de mystiske, store geléballene som var i media i fjor sommer, observert av dykkere? Vi gjetter på at det er eggmassen til blekksprut, og vi har nå ved hjelp av noen observante borgere i Norge og ellers i Europa, gjennom såkalt grasrotforskning (citizen science), samlet inn mer informasjon om fenomenet.

Tekst:

Halldis Ringvold, Sea Snack Norway/ Gro I. van der Meeren, Havforskningsinstituttet/ Manuel AE Malaquias, Naturhistorisk Museum, Universitetet i Bergen/ Geir Johnsen, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)/ Arne Fjellheim, Uni Research Miljø

Denne store geléballen er funnet i Middelhavet, i Italia, på 50 m dyp, og likner de andre store geléballene som er funnet langs norskekysten (foto: Edoardo Ruspantini).

I alt 27 geleballer på omtrent en meter i diameter har blitt observert fra 2001 til 2017, så det er et ganske sjeldent syn. De fleste observasjonene er gjort langs norskekysten, fra Nordland og sørover, men det er også gjort funn av liknende geleballer i Sverige og i Middelhavet (Kroatia, Italia, Frankrike og Malta). De er

funnet fra 0,5 til 52 m dyp, i vanntemperaturer mellom 10 og 21 °C. Størrelsen varierer fra 0,3 til 2 meter i diameter, men de fleste er på omtrent en meter i diameter. Dette er dokumentert av dykkere ved hjelp av bilder og video.

De røde prikkene på figuren viser hvor de store geléballene langs norske- og svenskekysten, er funnet. Registreringene er gjort fra Nordland og sørover.

All informasjon om slike geléballer er nå sammenfattet i en ny artikkel som er akseptert i tidsskriftet *Marine Biology Research* (*Ringvold & Taite 2018). I artikkelen sammenliknes eggmasser fra ulike blekksprutarter verden over. Det er ikke mange land som har funnet slike store eggmasser i naturen, og de som er funnet langs norskekysten og i Middelhavet likner ikke på funn gjort andre steder. Vi spekulerer i om geleballen er laget av den 10-armede akkaren, *Todarodes sagittatus*, som ingen kjenner egg eller larveutviklingen til, men for å kunne bekrefte hvilken art disse ballene tilhører ønsker vi oss svært gjerne en liten bit av en slik ball (en vevsprøve) slik at vi kan få sjekket DNA opp mot kjente blekksprutarter. Hvis du får skåret av en bit og fraktet den til overflaten, så legg den i en brødpose, oppbevar den så kjølig som mulig under transport og frys den ned ved hjemkomst – så ordner vi med resten. En bit på størrelse med et

kronestykke er tilstrekkelig for videre analyser, men får du tak i hele ballen er det også flott!

En annen måte å gjøre det på er å ta med et tett glass med lokk på dykketuren. Skjær løs en liten bit av ballen, og sug den inn i glasset ved å åpne lokket så vannet trekkes inn i undertrykket som finnes der. Vi ønsker også informasjon om hvor den er funnet, størrelse, dybde og temperatur. For kontakt, vennligst benytt følgende e-post adresser:

Sea Snack Norway, ved Halldis Ringvold: post@buzzingkid.no

Havforskningsinstituttet, ved Gro I. van der Meeren: GroM@hi.no

Geléballene er registrert mellom april og september, så dette er riktig tid å se etter flere på! Nå nettopp, i juli, ble en mindre geléball funnet utenfor vestkysten av Sverige, så ting tyder på at vi kan få se flere slike geléballer langs norskekysten også i år. Selv om det nå jobbes ut fra muligheten om at det er blekksprut som er innblandet, er dette ikke bekreftet. Bare vevsprøver kan løse mysteriet.

Ut og dykk !!!

*Ringvold H, Taite M. Using citizen science to obtain data on large, floating gelatinous spheres from NE Atlantic, attributed to egg mass of ommastrephid squid (Oegopsida, Cephalopoda, Mollusca). Marine Biology Research (accepted, July 2018).